

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Poznaniu

z udziałem ubezpieczonej B. P.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym i wysokość podstawy wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 19 kwietnia 2023 r.,

skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z dnia 30 marca 2022 r., sygn. akt III AUa 189/20,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od M. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych [...] Oddziału w Poznaniu kwotę 240 (dwieście
czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 marca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację odwołującego się M. S. prowadzącego działalność gospodarczą L. od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 5 grudnia 2019 r., którym Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Poznaniu dnia 22 października 2018 r., którą stwierdzono, że B. P. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik od 1 stycznia 2015 r. oraz określił

podstawę wymiaru składek od lutego 2015 r. do stycznia 2018 r. na poszczególne ubezpieczenia w wysokościach wskazanych w decyzji.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości skargą kasacyjną odwołujący się M. S.. Skargę kasacyjną skarżący oparł zarówno na naruszeniu przepisów prawa materialnego, jak i prawa procesowego. Zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie: 1) art. 20 oraz art. 22 Konstytucji RP, przez jego niezastosowanie, wyrażające się w naruszeniu zasady swobody działalności gospodarczej przez „narzucenie” skarżącemu rodzaju umowy, którą zawarł z zainteresowaną, w tym ograniczenie wolności prowadzenia działalności gospodarczej zarówno przez skarżącego, jak i zainteresowanego; 2) art. 2 Konstytucji RP, przez jego niezastosowanie i tym samym naruszenie konstytucyjnej zasady poszanowania wolności i praw jednostki, a także działanie wbrew sprawiedliwości społecznej; 3) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., przez ich błędną wykładnię, a w konsekwencji nieprawidłowe zastosowanie, jako że Sąd Apelacyjny apriorycznie uznał, że stan faktyczny ocenianej sprawy jest bezsporny, nie kwestionując ustaleń Sądu pierwszej instancji, a jednocześnie część rozważań w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku poświęcił wykazaniu, że prowadzona przez Beatę Pecuch działalność związana z realizacją zamówień posiłków, nie spełnia przesłanek określonych w art. 3 ustawy Prawo przedsiębiorców, podczas, gdy podstawą powstania tytułu ubezpieczeń społecznych w oparciu o prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej jest faktyczne wykonywanie tej działalności, co oznacza konieczność stwierdzenia w oparciu o odpowiednie ustalenia faktyczne, że dana osoba rzeczywiście prowadziła działalność zarobkową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w całości, jak również poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu i przekazanie sprawy do ponownego rozwiązania temu sądowi w innym składzie.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżący wskazał na występujące w jego ocenie na tle niniejszej sprawy istotne

zagadnienie prawne, wymagające wyjaśnienia: 1) czy ustalanie grafiku pracy przez kilku zleceniobiorców, w taki sposób, aby zapewnić zleceniodawcy ciągłość w wykonywaniu zlecenia polegającego na sporządzaniu zamówień złożonych przez klientów restauracji (bez ingerencji zleceniodawcy i osób przez niego zatrudnionych) apriorycznie przesądza o wykonywaniu pracy w ramach zatrudnienia pracowniczego, bez względu na zamiar stron zawierających umowę? 2) czy konieczność poinformowania zleceniodawcy o ewentualnym zastępstwie, zleceniobiorcy wykonującego czynności z przygotowywaniem posiłków, przez osobę wybraną przez zleceniobiorcę, przesądza o występowaniu cech podporządkowania pracowniczego ze stosunku pracy? 3) czy okresowa kontrola zleceniodawcy nad poprawnością wykonywanego przez zleceniobiorcę zlecenia polegającego na przygotowywaniu posiłków zgodnie z obowiązującymi recepturami jak i terminowości ich wykonywania świadczy o wykonywaniu pracy w ramach stosunku pracy? Czy przy zawarciu umowy cywilnoprawnej zleceniodawca nie ma uprawnień do kontroli nad rzetelnością wykonywanych zadań?

W ocenie skarżącego aktualne orzecznictwo nie udziela jednoznacznej odpowiedzi na postawione pytania prawne, ponadto komentarze i orzecznictwo dotyczące regulacji stosunku pracy nie odnoszą się do tych kwestii. Istotne dla podjęcia prawidłowych rozważań prawnych jest także zdaniem skarżącego sprecyzowanie stanowiska czy zawarcie umowy ze stosunku cywilno- prawnego, który nie jest sprzeczny z prawem stanowi obejście ustawy w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., bowiem taki wniosek nasuwa się z treści wyroku Sądu Apelacyjnego zapadłego w sprawie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie od odwołującego się na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym w wysokości trzykrotności stawki przewidzianej według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie

należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, sformułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

W niniejszej sprawie skarżący nie wykazał, aby występowało rzeczywiście istotne zagadnienie prawne w wyżej wskazanym znaczeniu. Skarżący poza sformułowaniem wskazanych wyżej istotnych w jego ocenie zagadnień prawnych nie przedstawił jakiegokolwiek argumentacji, która mogłaby uzasadniać rzeczywiście istotny charakter sformułowanych zagadnień oraz wskazywać, że przedstawione zagadnienia budzą poważne wątpliwości interpretacyjne.

Zauważyć też trzeba, że przedstawione kwestie nie tyle stanowią zagadnienia prawne dotyczące problemów związanych ze stosowaniem lub wykładnią prawa, co dotyczą w istocie dokonania oceny wybiórczo potraktowanych elementów stanu faktycznego sprawy. Skarżący nie wskazał nawet, na gruncie jakiego przepisu formułuje powoływane przez siebie zagadnienia, jedynie zadał pytania o dokonanie oceny pojedynczych, wybranych przez siebie ustaleń faktycznych. Podkreślić zatem w szczególności należy, że zaskarżony wyrok wydany został w oparciu o ocenę całego zebranego w sprawie materiału

dowodowego i ustalonego stanu faktycznego, a nie jedynie tych pojedynczych wybranych przez skarżącego ustaleń.

Z powyższym względów skarżący nie wykazał również istnienia w sprawie zagadnienia prawnego podnoszonego w odniesieniu do art. 58 § 1 k.c.

Wskazać można ponadto, że zgodnie z ustaleniami w sprawie ubezpieczona między innymi nie ponosiła związanego z działalnością ryzyka gospodarczego, działa bowiem w ramach struktury organizacyjnej odwołującego się, który gwarantował stałą kwotę wynagrodzenia za godzinę (wynagrodzenie nie było uzależnione od ekonomicznego ryzyka), w sposób podporządkowany na bieżąco w zakresie miejsca, czasu i rodzaju wykonywanych czynności. Ubezpieczona w sposób ciągły i pod kierownictwem innych pracowników odwołującego się świadczyła pracę osobiście w oznaczonym, miejscu i czasie, w dniach i godzinach wyznaczonych grafiką. Zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Na marginesie tylko zauważyć też można, że w innych sprawach, o podobnym stanie faktycznym i prawnym, ze skargi tego samego odwołującego się, Sąd Najwyższy również nie dopatrył się występowania przesłanki istotnego zagadnienia prawnego (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2023 r., II USK 175/22, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2023 r., II USK 147/22, niepubl.).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. Przy czym nie znaleziono podstaw do zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym w wysokości czterokrotności stawki przewidzianej według norm przepisanych, tak jak wnioskował o to organ rentowy. Nie przemawiał za tym ani stopień skomplikowania niniejszej sprawy ani też to, że z odwołań skarżącego toczyło się kilka spraw o podobnym stanie faktycznym i prawnym.

[SOP]

[ms]

